

הקרבנות, נְתַרְבְּתָהּ יְמִין שהיא כשירה בהם, בְּמִקּוֹם שֶׁנִּתְרַבְּתָהּ 58
 שְׂמַאל שהיא כשירה לעבודה, כלומר כאן ביציקת השמן על כף 59
 הכהן השמאלית, אִינוּ דִּין שֶׁנִּתְרַבְּתָהּ יְמִין שגם היא כשירה ליציקה 60
 זו. לכן חזרה התורה ואמרה שוב 'שמאלית', לפסול כף ימין. ונמצא 61
 שהוצרכו שתי הפעמים שנאמרה 'שמאלית' בעשיר, הראשונה 62
 להכשיר בשמאל, והשנייה לפסול בימין. 63
 הגמרא מבארת כיצד ידרשו שאר היתורים שבפרשה. שואלת 64
 הגמרא: וְאֵיֶדֶךָ – הפעמים האחרות שנאמר בהן שיוצק את השמן על 65
 כף הכהן ה'שמאלית', וכן מזה שהשמן ניתן על בהונות יד ורגל 66
 'ימנית', דאמרינן בפרשת מצורע עני, לְמַאי אָתָּא, אחר שכל זאת 67
 כבר נאמר במצורע עשיר. משיבה הגמרא: מה שחזרה התורה על כל 68
 זאת במצורע עני, הוא לְכַדְתָּנָא – לפי מה ששנו ברייתא דְרַבִּי ו-בבית 69
 מדרשו של רַבִּי יִשְׁמְעֵאל, כֹּל פְּרָשָׁה שֶׁנֶּאֱמָרָה פֶּעַם אַחַת וְנִשְׁנִית 70
 פֶּעַם שֵׁנִיָּה, לֹא נִשְׁנִית אֲלָא בְּשִׁבְלֵי דְרַבִּי אַחַד או יותר שֶׁנִּתְחַדְּשׁ בָּהּ, 71
 שכן דרך התורה, וכן כאן שבה על מעשה השמן במצורע עני אגב 72
 כך שחידשה את חובי קרבנותיו שהם שונים מחובי העשיר. 73
 הגמרא מביאה כלל אלו עבודות נעשות בימין דווקא: אָמַר רַבָּה פֶּר 74
 בֵּר תַּנְה, אָמַר רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן לָקוּשׁ, כֹּל מְקוֹם בַּעֲבוּדוֹת הַקְּרַבְנוֹת, 75
 שֶׁנֶּאֱמָרָה בו 'אֶצְבַּע' ו'כַּהֲוֵנָה', אִינְהָ אֲלָא אֶצְבַּע יד יְמִין, ושמאל 76
 פסול בה. 77
 אומרת הגמרא: קָא סִלְקָא דְעֵתְךָ לומר ש'אֶצְבַּע' ו'כַּהֲוֵנָה' פְּעִינָן, 78
 שרק במקום שנאמרו שתייהן צריך ימין, כְּדַתְיֵב בִּקְרָבִן חֲסֹאת (ויקרא 79
 ד כה) ו'לְקַח הַכֹּהֵן מִדָּם הַחַטָּאת בְּאֶצְבָּעוֹ', וְטַעַם הַדָּבָר שְׂכַאשֵׁר 80
 נאמרו שתייהן יודעים אנו שהכוונה לימין משום דְמָרְךָ ו-למדים זאת] 81
 בגזירה שוה מְצוּרְעַת עשיר, דְתַתִּיב – שנאמר בו (שם ד טו) ו'מִכָּל 82
 הַכֹּהֵן אֵת אֶצְבָּעוֹ הַיְמָנִית', מה שם נאמרו 'אֶצְבַּע' ו'כַּהֲוֵנָה' ומפרש 83
 בפסוק שהיא ימין, אף כל מקום שנאמרו 'אֶצְבַּע' ו'כַּהֲוֵנָה' הכוונה 84
 לימין. 85
 שואלת הגמרא: הָרִי קָמִיצָה בִּמְנַחָה דְלֵא בְּתִיבָא בַּהּ אֲלָא 'כַּהֲוֵנָה', 86
 שנאמר (שם ה יב) וְהִבִּיֵּאתָ אֶל הַכֹּהֵן וְקָמַץ הַכֹּהֵן מִמֶּנָּה מְלֹא קָמִצוֹ אֵת 87
 אֶצְבָּרְתָּהּ, וְתָנָן (לעיל ה) קָמַץ בְּשִׂמְאֵל פְּסוּל, וּמוּכָח שְׂגַם עֲבוּדָה שְׂלֵא 88
 נאמר בה 'אֶצְבַּע' טעונה ימין דווקא. משיבה הגמרא: אָמַר רַבָּא, אֵין 89
 צוּרַךְ שֶׁתִּיְהִי אֵלֶּא או 'אֶצְבָּע' או 'כַּהֲוֵנָה', שְׂכַל עֲבוּדָה שֶׁנֶּאֱמָר בָּהּ 90
 אחת מאלו נעשית בימין דווקא, ומשום כך קמצינה שנאמר בה 91
 'כַּהֲוֵנָה' אף שלא נאמר בה 'אֶצְבַּע' דינה בימין דווקא. 92
 אָמַר לִיָּה אֲבִי לְרַבָּא, וְהָרִי הוֹלֵכֵת אֲבָרִים שֶׁל קָרְבַּן עוֹלָה לְכַבֵּשׁ 93
 שהיא עבודה, דְתַתִּיב בָּהּ ו-באיברים] 'כַּהֲוֵנָה', דְתַתִּיב (שם א יג) 94
 ו'הַקְּרִיב הַכֹּהֵן אֵת הַכֶּל [וְהַקְּמִיר] הַמְּזוֹבְּחָהּ, וְאָמַר מַר כִּי זֶה 95
 הוֹלֵכֵת אֲבָרִים לְכַבֵּשׁ, וְאָף עַל פִּי כֵן תִּנָּן בְּתַמִּיד (לק) אודות סדר 96
 הולכת אברי התמיד להקטרה על המזבח, שהכוון נשא את הראש 97
 ביד ימין ואת הָרֵגֶל שֶׁל יְמִין נִשָּׂא בְּיַד שְׂמַאל, וְבֵית עֹזְרָה – המקום 98
 שמשם הופשט העור היה להוֹיץ, וּמוּכָח שֶׁעֲבוּדָה שֶׁנֶּאֱמָרָה בָּהּ 99
 'כַּהֲוֵנָה' לְבַד, יִכּוּלָה לְהִיעֲשׂוֹת בְּשִׂמְאֵל. הִשִּׁיב לוֹ רַבָּא לֵאבִי: בִּי 100
 אָמְרִינָן שְׂצָרִיךְ יִמִּין בְּכָל עֲבוּדָה שֶׁנֶּאֱמָר בָּהּ או 'אֶצְבָּע' או 'כַּהֲוֵנָה', 101
 אֵין זֶה אֵלֶּא בְּדָרְךָ ו-בְּעֲבוּדָה הַמַּעֲכָב בְּפָרָה, שֶׁאֵם לֹא עֲשָׂאוֹ לֹא 102
 נתכפר, ברומה להזאת דם אשם מצורע שמשם למדים זאת, ולכן 103
 ניתן ללמוד משם לקמיצה, אך הולכה להקטרה אינה דבר המעכב 104
 כפרה, שאפילו אם לא הוקטרו חלבי וזבחי לא נפסל בכך, ועל כן 105
 אף שמאל כשירה בה. 106
 שואלת הגמרא: וְהָרִי עֲבוּדַת קִפְלָה, שְׂדָרְךָ הַמַּעֲכָב בְּפָרָה הוּא, 107
 שאם לא נתקבל הדם בכלי נפסל הקרבן ולא נתכפרו בעליו, וְאָף 108
 כְּתִבַּת בָּהּ 'כַּהֲוֵנָה', דְתַתִּיב (שם א טז) ו'הַקְּרִיבוּ בְּנֵי אֹהֶל הַכֹּהֲנִים אֵת 109
 תְּדָם, וְדוֹרְשִׁים שֶׁהַקְּרִיבָה הַאֲמוּרָה בְּפִסּוּק, זֶה קִפְלַת תְּדָם, וְנִמְצָא 110
 שנאמר 'כַּהֲוֵנָה' בקבלה, וְתָנָן בְּזוֹבְחִים (טו) קִפְלָת אֵת הַדָּם בְּיַד שְׂמַאל, 111
 פְּסָל אֵת הַקְּרָבִן, וְרַבִּי שְׁמַעוֹן מְכַשֵּׁיר, וּמוּכָח מְדַבְּרֵי שֶׁאֵף בְּמִקּוֹם 112
 שנאמרה בו 'כַּהֲוֵנָה' והוא מעכב כפרה אין צריך דווקא ימין. משיבה 113
 הגמרא: הֵאֵם לְרַבִּי שְׁמַעוֹן קָאֲמַרְתָּ ו-אתה אומר], אֵכֵן רַבִּי שְׁמַעוֹן 114

דְהָא כְּתִבַּת כְּבַר בְּמִצְוַעַת עֲשִׂיר (ויקרא ד יז) שְׁנִיתִנָּה הַשְּׂמֵן תְּהֵא 'עַל דָּם 1
 הָאֲשֵׁם', וְכֵן בְּמִצְוַעַת עֲנִי נִאֲמַר (שם ד כח) 'עַל מְקוֹם דָּם הָאֲשֵׁם', וְכִינ 2
 שִׁיּוּדַעִים אֲנִי שְׁעֵלִיו לַתֵּת מִן הַדָּם עַל בּוֹהֵן יָדוֹ וּבּוֹהֵן רִגְלוֹ הַיְמָנִית, 3
 יוֹדַעִים אֲנִי גַם זֹאת שֶׁהַשְּׂמֵן נִיתֵן שֵׁם, וְלִמָּה הוּצְרַכָּה הַתּוֹרָה לְכַתּוּב 4
 שׁוּב שְׁנִיתִנָּה תִיעֲשֶׂה עַל בְּהוֹנוֹת יָד וּרְגֵל יְמִין. הִשִּׁיב לוֹ רַבִּי זִירָא 5
 לְרַבִּי יִרְמִיָּה: הָדֵל לְלַמֵּד לְהַבְשִׁיר אֵת הַצְּדִדִּין שֶׁל הַבּוֹהֵן לְנִתְיָנָה, שֶׁעַל 6
 בּוֹהֵן וְגו' מִתְפָּרֵשׁ בְּסִמּוּךְ לְאוֹתוֹ מְקוּם, וְעַל כֵּן גַם צִדְדֵי הַבּוֹהֵן 7
 כְּשֵׁרִים, וְהָדֵל לְלַמֵּד לְפָסוּל צְדִדֵי צְדִדֵי שֶׁל הַבּוֹהֵן, הִדְיִינוּ אֵת צִידוֹ 8
 הַשֵּׁנִי שֶׁהוּא הַבְּשִׂר הַתַּחְתּוֹן שֶׁכִּנְגַד הַכֶּף, שֶׁרַק 'עַל' הַבּוֹהֵן הוּא נוֹתֵן 9
 וְלֹא תַחְתּוּי. 10
 שואלת הגמרא: הַפְּסוּק שֶׁנֶּאֱמַר בְּעֲשִׂיר שֶׁהִנְתִּינָה תְּהֵא 'עַל דָּם 11
 הָאֲשֵׁם', וְהַפְּסוּק שֶׁנֶּאֱמַר בְּעֲנִי שֶׁהִנְתִּינָה תְּהֵא 'עַל מְקוֹם דָּם הָאֲשֵׁם', 12
 לְמַאי אָתָּו – לְמָה בָּאוּ שְׁנֵיהֶם, וְהֵלֵא דִי שִׁיכְתַב בְּאֶחָד מֵהֶם וְלִלְמַד 13
 מִמֶּנּוּ אֵת הַשֵּׁנִי. מְשִׁיבָה הַגְּמָרָא: הִנֵּי צְרִיבֵי – שְׁנֵי פְּסוּקִים אֵלוֹ 14
 נִצְרַכִּים, דְאִי כְּתִבַּת רַחֲמָנָא רַק 'עַל דָּם הָאֲשֵׁם', הִנֵּה אֲמִינָא שְׁאִינוּ 15
 נוֹתֵן אֵת הַשְּׂמֵן אֵלֶּא עַל דָּם הָאֲשֵׁם מִמֶּשׁ, וְעַל כֵּן אֵם אִתִּיהָ ו-יִשְׁנֹן 16
 לְדָם עֲרִינָן עַל הַבּוֹהֵן, אֵין – אֵכֵן כֵּן, נוֹתֵן עֲלֵיו אֵת הַשְּׂמֵן, אֲבָל אֵם 17
 נִתְקַנְחָה לֹא, כְּתִבַּת רַחֲמָנָא 'עַל מְקוֹם דָּם הָאֲשֵׁם', לְלַמֵּד שְׁנוֹתָן אֵת 18
 הַשְּׂמֵן בְּמִקּוּמוֹ שֶׁל הַדָּם וְלֹא דוּקָא עַל הַדָּם עֲצֻמוֹ. וְאִי כְּתִבַּת רַחֲמָנָא 19
 רַק 'עַל מְקוֹם דָּם הָאֲשֵׁם', הִנֵּה אֲמִינָא שְׁנוֹתָן אֵת הַשְּׂמֵן עַל מְקוֹם 20
 הַדָּם וְלֹא עַל הַדָּם עֲצֻמוֹ, וְעַל כֵּן דְּוִקָא אֵם נִתְקַנְחָה הַדָּם, אֲבָל אֵם 21
 אִתִּיהָ ו-יִשְׁנֹן לְדָם עֲרִינָן עַל הַבּוֹהֵן, אִימָא הָיוּ הַדָּם הַצְּרִיבָה בִּין 22
 הַבּוֹהֵן לְהַשְּׂמֵן, קָא מְשַׁמְעֵן לֵן הַפְּסוּק 'עַל דָּם הָאֲשֵׁם', שֶׁהַשְּׂמֵן נִיתֵן גַּם 23
 עַל דָּם הַדָּם עֲצֻמוֹ. 24
 רבא מקשה על דברי רבי זירא: אָמַר רַבָּא, מֵאַחַר דְתַתִּיב בְּנִיתִנָּה 25
 הַשְּׂמֵן 'עַל דָּם הָאֲשֵׁם' וְעַל מְקוֹם [דָּם] הָאֲשֵׁם, וְיודַעִים אֲנִי שֶׁהַשְּׂמֵן 26
 נִיתֵן עַל הַדָּם או עַל מְקוּמוֹ, וְכַתִּיבָא 'יְמִנִית' פְּדָם – וְכַתּוּב שִׁיתָן עַל 27
 בּוֹהֵן יָדוֹ הַיְמָנִית וְעַל בּוֹהֵן רִגְלוֹ הַיְמָנִית, וְיודַעִים אֲנִי מִזֶּה שְׂגַם הַשְּׂמֵן 28
 נִיתֵן עַל בְּהוֹנוֹת יָד וּרְגֵל יְמִין, אֵם כֵּן, 'עַל בְּהֵן יָדוֹ הַיְמָנִית' וְעַל בְּהֵן 29
 רִגְלוֹ הַיְמָנִית' (וְכַתִּיבִי) [דְתַתִּיבִי] בְּשִׁמְן דְּמִצְוַעַת עֲשִׂיר וְעִנִּי, לְמָה 30
 לִי, כְּלֹמֵר, שֶׁאֵף שֶׁהִיָּתָה צְרִיבָה הַתּוֹרָה לומר גַּם בְּנִיתִנָּה הַשְּׂמֵן 'עַל 31
 בּוֹהֵן יָדוֹ' וְעַל בּוֹהֵן רִגְלוֹ' כְּבָדִי לְהַכְשִׁיר צִדְדִים וְלִפְסוּל צִידֵי צִדְדִים, 32
 וְכֹאֲמַר לְעִיל, אִוֹלֵם אֵל הִיָּתָה צְרִיבָה לומר בָּהֵן שֶׁהֵן נְעוּשׂוֹת בִּיד 33
 וְרַגְלֵי יְמִין דוּקָא, שְׁהָרִי פִּרְט הוּא כְּבַר יוֹדַעִים אֲנִי מִמֶּתָן דָּם. 34
 רבא מבאר למה הוצרכו 'ימנית' בכל אלו, וחולק על רבי זירא 35
 ש'שמאלית' היא מקור הדין שקמיצה בשמאל פסולה: אֲלָא אָמַר 36
 רַבָּא, מָה שְׁכַתְּבָה הַתּוֹרָה יְמִין בְּמִצְוַעַת עֲשִׂיר, הֵן בְּבוֹהֵן יָד, הֵן בְּבוֹהֵן 37
 רִגְלֵי, הֵן בְּתַנּוּךְ אוֹזֵן, כּוֹלֵם בָּאִים לְדַרְשָׁה, לְלַמֵּד מֵהֶם עַל קָמִיצָה 38
 חֲלִיצָה וְרִצְעָה, שֶׁאֵף בְּהֶם נִאֲמַר 'יָד רַגֵל וְאוֹזֵן', שִׁיעֲשׂוּ בִימִין. 'עַל 39
 בּוֹהֵן יָדוֹ הַיְמָנִית' בֹּא לְגִזְרָה שׁוּה, נִאֲמַר כֵּאֵן 'יָד' וְנִאֲמַר בְּקָמִיצָה 'יָד', 40
 מָה כֵּאֵן יְמִין אֵף שֵׁם יְמִין, וְהָרִי זֶה בֹּא לְלַמֵּד לְקָמִיצָה שֶׁתְּהֵא בִימִין. 41
 וְכֵן 'עַל בּוֹהֵן רִגְלוֹ הַיְמָנִית', בֹּא לְגִזְרָה שׁוּה, נִאֲמַר כֵּאֵן 'רִגְלֵי' וְנִאֲמַר 42
 בְּחִלְצָה 'רִגְלֵי', מָה כֵּאֵן יְמִין אֵף שֵׁם יְמִין, וְהָרִי זֶה בֹּא לְלַמֵּד לְחִלְצָה 43
 שֶׁתְּהֵא נְעִישָׁה בְּרַגֵל יְמִין. וְכֵן 'עַל תַּנּוּךְ אֵזֶן הַמִּטְהַר מְצוּרְעַת', בֹּא 44
 לְגִזְרָה שׁוּה, נִאֲמַר כֵּאֵן 'אוֹזֵן' וְנִאֲמַר בְּרִצְעָה 'אוֹזֵן', מָה כֵּאֵן יְמִין אֵף 45
 שֵׁם יְמִין, וְהָרִי זֶה בֹּא לְלַמֵּד לְרִצְעָה שֶׁתְּהֵא נְעִישָׁה בְּאוֹזֵן יְמִין. לְשֵׁם 46
 כֹּל אֵלוֹ כְּתִבָּה הַתּוֹרָה 'יְמִנִית' בְּמַתְנוֹת הַשְּׂמֵן שֶׁל מִצְוַעַת עֲשִׂיר עַל 47
 בּוֹהֵן יָד, עַל בּוֹהֵן רִגֵל וְעַל תַּנּוּךְ הָאוֹזֵן. 48
 הגמרא מבארת לדעת רבא מדוע נאמר בפרשה כמה פעמים 49
 'שמאלית'. מְבַרְרַת הַגְּמָרָא: מֵאַחַר שְׁקִמִיצָה בִימִין נִלְמַדְתָּ לְדַעַת רַבָּא 50
 מִהַגִּזְרָה שׁוּה 'יָד יָד', וְכֹאֲמַר, וְלֹא מ'שמאלית' (האמורה ביציקת 51
 השמן על כף הכהן השמאלית) כִּפִּי שֶׁאֲמַר רַבִּי זִירָא לְעִיל (טו), אֵם כֵּן 52
 'שְׂמַאלִית' (דְעִנִּי) לְמַאי אָתָּא – לְמָה הוּצְרַכָּה הַתּוֹרָה לְכַתּוּבָה. 53
 אָמַר רַב שִׁישְׁיָא בְרִיהַ דְרַב אִיִּדִי, בֹּאֵה הַתּוֹרָה לומר שֶׁרַק יָד שְׂמַאל 54
 כְּשִׁירָה לְיִצִיקַת הַשְּׂמֵן, וְלִפְסוּל יָד יְמִין דְתַתִּיב בְּמִצְוַעַת. וְמָה 55
 שֶׁהוּצְרַכָּה הַתּוֹרָה לומר זאת, מִשּׁוּם שְׂלֵא תֵאֲמַר וְכֵּה בְּמִקּוֹם שְׂלֵא 56
 נְתַרְבְּתָהּ שְׂמַאל שֶׁתְּהֵא כְּשִׁירָה לְעֲבוּדָה, כְּגוֹן בְּכָל שֶׁאֵר עֲבוּדוֹת 57

בר יצחק נמי – גם כן קשה, שאמר (שם) דְּבָעֵי – [שצריך] במנחה
 קידוש קומין לרבי שמעון, ומכל מקום כשנעשה הקידוש בשמאל,
 אכשורי מכשר – [הרי הוא מכשירו], קשה, גזירה שוה יד יד' דאמר
 רבא לעיל (ע"א), למה לי, אי – [אם] באה ללמד לקמיצה גופה
 – [עצמה] אליבא – [בשיטתו] דרבי שמעון שתהא נעשית בימין, הלא
 מדבריו דרבי יהודה פריה – [בנו] דרבי תייא נפקא – [יש ללמוד
 זאת], דאמר רבי יהודה פריה דרבי תייא, מאי מעמא – מהו טעמו
 דרבי שמעון שאמר (להלן כו.) שמנחה שלא נתקדשה בכלי שרת
 כשירה, דאמר קרא – נאמר בפסוק (ויקרא י) אודות מנחה 'קדש
 קדשים היא כחטאת וכאשם', ומה שהוקשה גם לחטאת וגם לאשם,
 זהו בכדי ללמד שאפשר לנהוג בה הן כחטאת והן כאשם, שאם פא
 לעובדה פיה, היינו שבא להעלות בידו את הקומץ להקטרה בלא
 שיקדשנו בכלי שרת, עובדה פיימין – מעלה את הקומץ כשהוא
 בימינו, פקרבן חטאת שהוא נותן מדמו על המזבח באצבעו הימנית,
 ואילו אם פא לעובדה בפלי, היינו שרוצה להעלותו להקטרה
 כשהוא בכלי שרת, עובדה גם בשמאל, ואינו צריך להקפיד לקדשו
 בכלי שרת על ידי שיתנו בימינו, פקרבן אשם שזריקת דמו על המזבח
 יכולה להיעשות גם בשמאל. הרי שדין ימין בקמיצת מנחה נלמד
 ממה שהוקשה לחטאת, ואין צריך ללמוד מהגזירה שוה יד יד',
 וקשה לדעת רבי שמעון מדוע נצרכת גזירה שוה זו.
 ומשיבה הגמרא: לא נצרכא – אכן לא הוצרכה גזירה שוה זו לקומץ
 בשאר מנחות, אלא לקומץ דמנחת חוטא, ללמד שאף קמיצתו
 צריכה להיעשות ביד ימין דווקא. ומה שיש צורך לחדש זאת דווקא
 בו, משום ששלקא דעתך דאמינא – היה עולה על דעתך לומר,
 שהואיל ואמר רבי שמעון שלכך אין מנחת חוטא טעונה שמן
 ולבונה, משום שלא יהא קרבנו של החוטא מהודר, ועל כן אפשר
 דבי קמיין לה נמי – שגם אם יקמוץ את המנחה בשמאל תתכשר,
 קמשמע לן – מלמדת הגזירה שוה יד יד' שגם במנחת חוטא יש
 לקמוץ בימין דווקא.
 שנינו במשנה (לעיל ו), קמין ועלה פידו גם צרור – [גוש עפר] או נרנר
 מלח שנכנסו לתוך המנחה,

62

שואלת הגמרא: ויהי וריקה דלא כתב פיה – שלא נאמר בה אלא
 'כהונה', שנאמר (ויקרא א ה) ויהקריבו בני אהרן הפהנים את הדם וירקו
 את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד, ותנן – ושנינו
 במשנה שאם ורק את הדם ביד שמאל, פסול הקרבן, ולא פליגי
 – [חולק] רבי שמעון על כך, ומוכח שדי ב'כהונה' לבדה לפסול
 עבודה שנעשתה בשמאל, ושלא כאמור לעיל שלרבי שמעון רק
 עבודה שנאמר בה 'אצבע' דינה להיעשות בימין דווקא.
 משיבה הגמרא: אמר אבוי, אף שלא נחלק רבי שמעון במשנה
 עצמה, מכל מקום פליגי – [נחלק] פבריייתא, דתניא בברייתא, אם
 קבל הכהן את הדם ביד שמאל, פסול הקרבן, לפי שלא נתקבל דמו
 כדון, ורבי שמעון מכשיר, וכן אם ורק הכהן את דמו ביד שמאל,
 פסול הקרבן, לפי שלא נורק הדם כדון, ורבי שמעון מכשיר. והטעם
 שרבי שמעון מכשיר שמאל בעבודות אלו, הוא משום שלא נאמר
 בהן 'אצבע' אלא 'כהונה' בלבד.

הגמרא שבה לדון במה שנתבאר לעיל (ע"א) שלדעת חכמים גם
 עבודה שנאמר בה 'כהונה' בלבד, צריכה להיעשות ביד ימין דווקא,
 ושואלת מזה על דברי רבא בסוגיא הקודמת אודות הדרשות בפסוקי
 קרבן מצורע. מקשה הגמרא: ואלא הא – [דבר זה] דאמר רבא לעיל
 (ע"א) שמה שנאמר במצורע עשיר 'על בודן ידו הימנית' בא לגזירה
 שוה, נאמר כאן 'יד' ונאמר בקמיצה יד, שנאמר (ויקרא טו) ויקרב את
 המנחה וימלא כפו ממנה, והיינו שקמץ ממנה בידו, והרי זה בא
 ללמד לקמיצה שתהא בימין, וקשה למה לי לימוד זה, הלא כיון
 שנאמר בקמיצה 'כהונה' אלא כן מ'כהונה' נפקא – [אפשר ללמוד]
 שעל הקמיצה להיעשות בימין דווקא.

מתרצת הגמרא: שני לימודים אלו, 'כהונה' האמורה בגוף הפרשה
 וכן הגזירה שוה יד יד' ממצורע עשיר, שניהם נצרכים, חד לקומץ,
 ללמד שקמיצתו בימין, וחד לקידוש קומין, ללמד שכשמיניחו בכלי
 לקדשו, מניחו כשהוא בימינו.

הגמרא מבררת מה דורש רבי שמעון מגזירה שוה זו. שואלת הגמרא:
 לרבי שמעון, שאמר רבי ינאי להלן (כו.) בדעתו דלא פעי – [אינו
 מצריך] קידוש קומין במנחה כלל, ולפאן דאמר – ולדעת רב נחמן

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31

המשך ביאור למס' מנחות ליום חמישי עמ' ב

ומעתה יש לומר שלא יהא מפל חמור מן העיקר, ואם שחיתתם
 כשירה בעזרה כל שכן שהיא כשירה בהיכל.
 הגמרא דנה בדברים: מיתיבי, שנינו בברייתא, רבי יהודה בן בתירא
 אומר, מנין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה להלחם ואין
 הכהנים יכולים לאכול בה משום שהם יורים לתוכה חיצים ואבני
 בליסטראות, שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין שם פקדשי קדשים
 ושרי מנחות אף שדינם להאכל בעזרה, ואינם נפסלים בכך משום
 'וצא' כיון שיצאו מהעזרה להיכל, תלמוד לומר (במדבר יח ט-ז)

16

מערבית של המזבח, ולא בכל העזרה, קא משמע לן יקמץ משם/
 ממקום שרגלי הזר עומדות, שנעשית בכל מקום בעזרה, וחידש רבי
 אליעזר שאף בהיכל כשירה.

הגמרא שבה לדברי רבי יוחנן שהובאו לעיל (ע"א): גופא, אמר רבי
 יוחנן, שלמים ששחטין בהיכל כשרין, שנאמר (ויקרא ג ב) וישחטו פתח
 אהל מועד, וההיכל שבמקדש הוא כאהל מועד שבמשכן, וכיון
 שתלתה התורה את הכשר העזרה לשחיתת השלמים בכך
 שהשחיטה נעשית בפתח ההיכל, הרי שהעזרה טפילה להיכל,

1
2
3
4
5
6
7
8

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' א

בכדי להצריך שתיעשה בימין, אבל 'כהונה' פעיא – [צריכה] 'אצבע',
 שבעבודה שנאמר רק 'כהונה' בלא 'אצבע', כגון קבלה, אין לנו מקור
 להצריך בה ימין דווקא.
 שואלת הגמרא: אלא מה שאמרה תורה 'בהן' בקבלה, למה לי,
 כלומר, מה למדים ממנו, שהרי לרבי שמעון אין ללמוד מ'כהונה'
 האמור בעבודות להצריך ימין, שהכל תלוי אך ורק אם נאמר בהן
 'אצבע'. מתרצת הגמרא: בא הכתוב לומר שיהיה הכהן פכהונו –
 לברש בבגדי כהונה.

17

תרת' פעי – [מצריך] את שתייהן, גם 'אצבע' וגם 'כהונה', כדי ללמד
 על עבודה שתהא נעשית בימין דווקא, וכיון שבקבלה לא נאמר אלא
 'כהונה' על כן הוא מכשיר בשמאל.

שואלת הגמרא: ומי פעי רבי שמעון תרת' בכדי לפסול עבודת
 שמאל, והתניא, רבי שמעון אומר, כל מקום – [עבודה] שנאמרה
 בו יד, שנעשית ביד ולא בכלי, אינה אלא יד ימין, וכן כל מקום
 שנאמרה בו 'אצבע' אינה אלא אצבע ימין, ומוכח שדי באצבע/
 בלבד. משיבה הגמרא: לדעת רבי שמעון 'אצבע' לא פעיא – [אינה
 צריכה] 'כהונה', שדי בכך שנאמר בה שהעבודה נעשית באצבע,

1
2
3
4
5
6
7
8
9

מנחות דף י עמוד ב תלמוד בבלי המבואר "שפה ברורה – עוז והדר" (ליום שבת קודש) קכז

32 בר יצחק נמי [גם כן קשה, שאמר (שם) דְּבָעֵי | –שצריך] במנחה
 33 קידוש קומין לרבי שמעון, ומכל מקום כשנעשה הקידוש בשמאל,
 34 אכשורי מכשר [הרי הוא מכשירו], קשה, גזירה שוה 'יד יד' דאמר
 35 רבא לעיל (ע"א), למה לי, אי [אם] באה ללמד לקמיצה גופה
 36 [עצמה] אליבא [בשיטתו] דרבי שמעון שתהא נעשית בימין, הלא
 37 מדבריו דרבי יהודה פריה [בנו] דרבי תייא נפקא [יש ללמוד
 38 זאת], דאמר רבי יהודה פריה דרבי תייא, מאי מעמא – מהו טעמו
 39 דרבי שמעון שאמר (להלן כו.) שמנחה שלא נתקדשה בכלי שרת
 40 כשירה, דאמר קרא – נאמר בפסוק (ויקרא י) אודות מנחה 'קדש
 41 קדשים היא כחטאת וכאשם', ומה שהוקשה גם לחטאת וגם לאשם,
 42 זהו בכדי ללמד שאפשר לנהוג בה הן כחטאת והן כאשם, שאם פא
 43 לעובדה פיה, היינו שבא להעלות בידו את הקומץ להקטרה בלא
 44 שיקדשנו בכלי שרת, עובדה פיימן – מעלה את הקומץ כשהוא
 45 בימינו, פקרבן חטאת שהוא נותן מדמו על המזבח באצבעו הימנית,
 46 ואילו אם פא לעובדה בפלי, היינו שרוצה להעלותו להקטרה
 47 כשהוא בכלי שרת, עובדה גם בשמאל, ואינו צריך להקפיד לקדשו
 48 בכלי שרת על ידי שיתנו בימינו, פקרבן אשם שזריקת דמו על המזבח
 49 יכולה להיעשות גם בשמאל. הרי שדין ימין בקמיצת מנחה נלמד
 50 ממה שהוקשה לחטאת, ואין צריך ללמוד מהגזירה שוה 'יד יד',
 51 קשה לדעת רבי שמעון מדוע נצרכת גזירה שוה זו.
 52 ומשיבה הגמרא: לא נצרכא – אכן לא הוצרכה גזירה שוה זו לקומץ
 53 בשאר מנחות, אלא לקומץ דמנחת חוטא, ללמד שאף קמיצתו
 54 צריכה להיעשות ביד ימין דווקא. ומה שיש צורך לחדש זאת דווקא
 55 בו, משום ששלקא דעתך דאמינא – היה עולה על דעתך לומר,
 56 שהואיל ואמר רבי שמעון שלכך אין מנחת חוטא טעונה שמן
 57 ולבונה, משום שלא יהא קרבנו של החוטא מהודר, ועל כן אפשר
 58 דבי קמיין לה נמי – שגם אם יקמוץ את המנחה בשמאל תתבשר,
 59 קמשמע לן – מלמדת הגזירה שוה 'יד יד' שגם במנחת חוטא יש
 60 לקמוץ בימין דווקא.
 61 שנינו במשנה (לעיל ו), קמיין ועלה פידו גם צרור [גוש עפר] או נרנר
 62 מלח שנכנסו לתוך המנחה,

1 שואלת הגמרא: ויהי וריקה דלא כתב פיה – שלא נאמר בה אלא
 2 'כהונה', שנאמר (ויקרא א ה) 'והקריבו בני אהרן הפהנים את הדם וזרקו
 3 את הדם על המזבח סביב אשר פתח אהל מועד, ותנן – ושנינו
 4 במשנה שאם זרק את הדם ביד שמאל, פסול הקרבן, ולא פליגי
 5 [חולק] רבי שמעון על כך, ומוכח שדי ב'כהונה' לבדה לפסול
 6 עבודה שנעשתה בשמאל, ושלא כאמור לעיל שלרבי שמעון רק
 7 עבודה שנאמר בה 'אצבע' דינה להיעשות בימין דווקא.
 8 משיבה הגמרא: אמר אבוי, אף שלא נחלק רבי שמעון במשנה
 9 עצמה, מכל מקום פליגי [נחלק] פבריייתא, דתניא בברייתא, אם
 10 קבל הכהן את הדם ביד שמאל, פסול הקרבן, לפי שלא נתקבל דמו
 11 כדון, ורבי שמעון מכשירי, וכן אם זרק הכהן את דמו ביד שמאל,
 12 פסול הקרבן, לפי שלא נזרק הדם כדון, ורבי שמעון מכשירי. והטעם
 13 שרבי שמעון מכשיר שמאל בעבודות אלו, הוא משום שלא נאמר
 14 בהן 'אצבע' אלא 'כהונה' בלבד.
 15 הגמרא שבה לדון במה שנתבאר לעיל (ע"א) שלדעת חכמים גם
 16 עבודה שנאמר בה 'כהונה' בלבד, צריכה להיעשות ביד ימין דווקא,
 17 ושואלת מזה על דברי רבא בסוגיא הקודמת אודות הדרשות בפסוקי
 18 קרבן מצורע. מקשה הגמרא: ואלא הא [דבר זה] דאמר רבא לעיל
 19 (ע"א) שמה שנאמר במצורע עשיר 'על בודן ידו הימנית' בא לגזירה
 20 שוה, נאמר כאן 'יד' ונאמר בקמיצה 'יד', שנאמר (ויקרא טו ט) 'וְיִקְרַב אֶת
 21 הַמִּנְחָה וְיִמְלֹא כַּף מִמֶּנּוּ, וְהֵינּוּ שִׁקְמָץ מִמֶּנּוּ בִידוֹ, וְהִי זֶה בֵּא
 22 ללמד לקמיצה שתהא בימין, וקשה לי לימוד זה, הלא כיון
 23 שנאמר בקמיצה 'כהונה', אם כן מ'כהונה' נפקא [אפשר ללמוד]
 24 שעל הקמיצה להיעשות בימין דווקא.
 25 מתרצת הגמרא: שני לימודים אלו, 'כהונה' האמורה בגוף הפרשה
 26 וכן הגזירה שוה 'יד יד' ממצורע עשיר, שניהם נצרכים, חד לקומץ,
 27 ללמד שקמיצתו בימין, וחד לקידוש קומין, ללמד שכשמיניחו בכלי
 28 לקדשו, מיניחו כשהוא בימינו.
 29 הגמרא מבררת מה דורש רבי שמעון מגזירה שוה זו. שואלת הגמרא:
 30 לרבי שמעון, שאמר רבי ינאי להלן (כו.) בדעתו דלא פיעי [שאינו
 31 מצריך] קידוש קומין במנחה כלל, ולמאן דאמר – ולדעת רב נחמן

המשך ביאור למס' מנחות ליום חמישי עמ' ב

9 ומעתה יש לומר שלא יהא מפל חמור מן העיקר, ואם שחיטתם
 10 כשירה בעזרה כל שכן שהיא כשירה בהיכל.
 11 הגמרא דנה בדברים: מיתיבי, שנינו בברייתא, רבי יהודה בן בתירא
 12 אומר, מניין שאם הקיפו עובדי כוכבים את העזרה להלחם ואין
 13 הכהנים יכולים לאכול בה משום שהם יורים לתוכה חיצים ואבני
 14 בליסטראות, שהכהנים נכנסין להיכל ואוכלין שם פקדשי קדשים
 15 ושרי מנחות אף שדינם להאכל בעזרה, ואינם נפסלים בכך משום
 16 'וצא' כיון שיצאו מהעזרה להיכל, תלמוד לומר (במדבר יח ט-ז)

1 מערבית של המזבח, ולא בכל העזרה, קא משמע לן יקמוץ משם/
 2 ממוקם שרגלי חזר עומדות, שנעשית בכל מקום בעזרה, וחידש רבי
 3 אליעזר שאף בהיכל כשירה.
 4 הגמרא שבה לדברי רבי יוחנן שהובאו לעיל (ע"א): גופא, אמר רבי
 5 יוחנן, שלמים ששחטין בהיכל בשרין, שנאמר (ויקרא ג ב) 'ושחטו פתח
 6 אהל מועד' וההיכל שבמקדש הוא כאהל מועד שבמשכן, וכיון
 7 שתלתה התורה את הכשר העזרה לשחיטת השלמים בכך
 8 שהשחיטה נעשית בפתח ההיכל, הרי שהעזרה טפילה להיכל,

המשך ביאור למס' מנחות ליום שבת קודש עמ' א

10 בכדי להצריך שתיעשה בימין, אבל 'כהונה' פיעיא [צריכה] אצבע,
 11 שבעבודה שנאמר רק 'כהונה' בלא 'אצבע', כגון קבלה, אין לנו מקור
 12 להצריך בה ימין דווקא.
 13 שואלת הגמרא: אלא מה שאמרה תורה 'בהן' בקבלה, למה לי,
 14 כלומר, מה למדים ממנו, שהרי לרבי שמעון אין ללמוד מ'כהונה'
 15 האמור בעבודות להצריך ימין, שהכל תלוי אך ורק אם נאמר בהן
 16 'אצבע'. מתרצת הגמרא: בא הכתוב לומר שיהיה הכהן פכהונו –
 17 לברש בבגדי כהונה.

1 תרתי פעי [מצריך את שתייהן], גם 'אצבע' וגם 'כהונה', כדי ללמד
 2 על עבודה שתהא נעשית בימין דווקא, וכיון שבקבלה לא נאמר אלא
 3 'כהונה' על כן הוא מכשיר בשמאל.
 4 שואלת הגמרא: ומי פעי רבי שמעון תרתי בכדי לפסול עבודת
 5 שמאל, והתניא, רבי שמעון אומר, כל מקום [עבודה] שנאמרה
 6 בו יד, שנעשית ביד ולא בכלי, אינה אלא יד ימין, וכן כל מקום
 7 שנאמרה בו 'אצבע' אינה אלא אצבע ימין, ומוכח שדי באצבע
 8 בלבד. משיבה הגמרא: לדעת רבי שמעון 'אצבע' לא פיעיא [אינה
 9 צריכה] 'כהונה', שדי בכך שנאמר בה שהעבודה נעשית באצבע,